

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Avocatul Poporului a lansat spre dezbatere, în 11 decembrie 2018, un Raport special privind respectarea drepturilor persoanelor persecutate din motive politice de către dictatura instaurată în România în perioada 6 martie 1945- 22 decembrie 1989

În prezența unor reprezentanți ai foștilor deținuți politici și veteranilor de război, ai Parlamentului României, Guvernului României, Statului Major al Apărării, Parchetelor militare, Casei Naționale de Pensii Publice, Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, Consiliului National pentru Studierea Arhivelor Securității, Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului, Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, organizațiilor neguvernamentale (Asociația Foștilor Deținuți Politici din România, Asociația Națională a Refugiaților de dincolo de Prut și Nistru, Asociația Națională a Veteranilor de Război, Federația Militarilor din România, Federația Comunităților Evreiești) și foștilor militari de carieră, Avocatul Poporului a lansat spre dezbatere, în 11 decembrie 2018, un **Raport special privind respectarea drepturilor persoanelor persecutate din motive politice de către dictatura instaurată în România în perioada 6 martie 1945- 22 decembrie 1989**, care va fi înaintat Președinților celor două Camere ale Parlamentului și Prim-Ministrului României.

Prin acest Raport special, **Avocatul Poporului își propune**, pe de o parte, **să aducă în atenția societății dificultățile pe care le întâmpină persoanele care au fost persecutate din motive politice și urmașii acestora**, iar pe de altă parte, **să contribuie, prin recomandările propuse, la crearea unui cadru legislativ și administrativ coerent, menit să asigure respectarea efectivă a drepturilor și libertăților prevăzute în Constituția României.**

Totodată, se prezintă, în sinteză și doar cu titlu de exemplu, suferințele sociale, morale și materiale ale unor persoane ca urmare a persecuțiilor politice la care au fost supuse de către regimul comunist. Pentru a reda cât mai clar suferințele foștilor deținuți politici, au fost realizate mai multe interviuri cu unii dintre supraviețuitorii terorii comuniste, interviuri care au fost incluse în primul capitol, alături de prezentarea unor personalități care, la momentul redactării Raportului special, nu mai erau în viață.

Raportul special are scopul de a evidenția lacunele legislative create în urma declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a), teza întâi, din Legea nr. 221/2009.

Deși în principiu, prin Decretul-lege nr. 118/1990 sunt consacrate drepturile de care beneficiază persoanele persecutate din motive politice, deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, din păcate, **sunt o mulțime de exemple, care limitează, condiționează sau desființează practic aceste drepturi recunoscute de drept prin lege/legile speciale** (legi, ordonanțe ale Guvernului, hotărâri de guvern, ordine ale miniștrilor etc.).

Ținând seama de Deciziile Curții Constituționale nr. 1354/2010, nr. 1358/2010 și nr. 1360/2010, în care instanța de contencios constituțional a identificat și declarat neconstituționale norme care consacrau dreptul la despăgubiri morale pentru suferințele îndurate de persoanele persecutate politic, **apreciem că un cadru legislativ unic sau, cel puțin, o reglementare unitară, clară, precisă, adecvată, proporțională și nediscriminatorie constituie situația ideală a restabilirii unei echități de natură morală și materială atât**

pentru cei care și-au sacrificat viața în închisorile și lagărele comuniste pentru apărarea libertății, demnității și credinței poporului roman, cât și pentru cei care au fost persecutați sub altă formă de regimul politic comunist. În acest fel s-ar evita orice interpretare eronată, incorectă sau nedreaptă referitoare la drepturile care se cuvin persoanelor persecutate politic de regimul comunist.

Până la adoptarea unui act normativ unic sau a unei legislații unitare care să stabilească drepturi asemănătoare pentru toate categoriile de persoane persecutate de regimul politic comunist, **propunem următoarele modificări și completări ale unor acte normative în vigoare:**

1. **Legiferarea unor dispoziții care să înlocuiască prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, declarate neconstituționale, cu respectarea îndrumărilor Curții Constituționale;**

2. **Stabilirea unui nou termen în care beneficiarii să aibă posibilitatea de a solicita instanței de judecată acordarea drepturilor de la data intrării în vigoare a noilor modificări;**

3. **Persoanele persecutate politic de regimurile totalitare să beneficieze de un bilet gratuit pe an, pentru tratament, fără ca acest drept să fie supus altor condiționări;**

4. **Acordarea asistenței medicale și a medicamentelor, în mod gratuit și prioritar, atât în ambulatoriu, cât și pe timpul spitalizărilor și modificarea Ordinului Ministrului Sănătății și al Președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 397/836/2018, în sensul recunoașterii asistenței medicale și medicamente, în mod gratuit și prioritar, atât în tratament ambulatoriu, cât și pe timpul spitalizărilor, așa cum prevede art.8 alin.(2) lit. a) din Decretul-Lege nr. 118 din 30 martie 1990;**

5. **Revizuirea legislației în ceea ce privește scutirea și a acestei categorii de la plata tuturor impozitelor și taxelor locale;**

6. Emiterea unei ordonanțe de urgență de modificare a Decretului-lege nr. 118/2018, în sensul actualizării indemnizațiilor cuvenite persoanelor vizate de decret la nivelul celor acordate beneficiarilor Legii nr. 341/2004 și a acordării unor indemnizații descendenților de gradul I ai persoanelor care fac obiectul Decretului-lege nr. 118/2018, la fel ca și în cazul celor vizați de Legea nr. 341/2004;

7. La stabilirea bazei de calcul a drepturilor de care beneficiază refugiații de dincolo de Prut și Nistru, să fie avută în vedere realitatea istorică și juridică care privește această categorie de beneficiari, începând cu data de 23 august 1944 și până în 1953.

8. Emiterea unui act normativ de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 563/2014 privind organizarea și funcționarea Secretariatului de stat pentru recunoașterea meritelor luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945-1989 republicată, în sensul înființării în cadrul acestuia a două structuri distincte pentru categoriile de persoane vizate de hotărârea de guvern amintită;

9. Completarea art. 33 și a art. 34 din Legea nr. 165/2013 în sensul analizării cu prioritate a cererilor sau dosarelor formulate de beneficiarii Decretului - Lege nr. 118/1990 și Legii nr. 221/2009;

În plus, față de cazurile supuse atenției instituției Avocatul Poporului, acesta va analiza posibilitatea promovării unui recurs în interesul legii în scopul unificării practicii instanțelor de judecată, în cazul în care, unele dintre acestea decid, în mod expres, în conținutul hotărârilor pronunțate, neretroactivitatea scutirilor de la plata taxelor și impozitelor prevăzute de Codul Fiscal, stabilite în sarcina beneficiarilor.

Noni-Emil IORDACHE,

consilier Instituția Avocatul Poporului